

Samlet Mara-pendlerblog 2016

Fredag d. 4. november

Så er fødderne igen på dansk jord

Onsdag d. 2. november

Afbud og sygdom. Sådanne to ting kan nemt komme til at gøre ens planer noget anderledes. Som jeg nævnte sidst, så fik Simon Roager og jeg – sammen med en bogsælger – mulighed for at være to dage i Tarime, en menighed oppe i nærheden af grænsen til Kenya. Det er en stor bymenighed, hvor stiftet har sit eget gymnasium eller Secondary, som det hedder her. Vi blev godt modtaget og jeg lov at holde en 4-5 kristendomstimer for eleverne i en stor fællessal. Det var dog svært at få en go' dialog i gang med over 100 elever, men flere kom efter timerne og snakkede. Fredag formiddag solgte de bøger for over 400.000 shilling i nærheden af busstationen.

Fra lørdag havde jeg så nogle feriedage, inden vi i dag pakker kufferterne for at rejse hjem i morgen. Men så blev Brian syg med en feber, der sneg sig op på 41,2^o. Om aftenen lagde Ritha sig så også med 39,9. Ritha slap med en 2-3 dages feber, mens Brian måtte igennem en skrap malarikur, som han i dag lige har afsluttet, men hvor trætheden stadig er stor. Så vi måtte aflyse en 1½-dages tur ind i den nærliggende Serengeti Dyrepark. Øv - men hellere se en rask familie end nogle vilde dyr

I søndags fik jeg lov at prædike ved de to gudstjenester i domkirken. Det var jo reformationssøndagen, dagen hvor vi fejrer 499-års dagen for den lutherske reformation af kirken. Prædikanten måtte dog kæmpe om tiden med ham, der har ansvaret for at samle penge ind til den nye domkirke. De havde akut brug for 30 millioner, så de praktiske meddelelser inkl. kollektalen var lige så lang (tre

kvarter) som prædikenen! Ved den første gudstjeneste kl. 7.00 var der vel omkring 175 mennesker, ved den anden kl. 9.30 kun omkring 60. Den lidt sørgelige anledning til dette er, at alt for mange har glemt det tredje bud om at holde hviledagen hellig. Når gudstjenesten er færdig kl. 9.30, kan man jo fx stadig holde sin butik åben i mange timer ...

Morgenandagten her på bibelskolen sluttede for øvrigt lidt speciel i dag med, at rektor forkyndte, at 11 elever (af ca. 30) måtte gå over og pakke deres sager og rejse hjem. Deres menigheder havde simpelthen ikke betalt alle skolepengene endnu (i forvejen betaler menighederne kun ca. 20 % af omkostningerne), da har endda fået udsættelse flere gange. Sandsynligvis falder pengene, inden de når at komme hjem, men det er et trælst, men helt nødvendigt, skridt at måtte tage som ansvarlig ledelse for bibelskolen. Det giver en stor positiv ansvarlighed selv at skulle være med til at dække omkostningerne!

Så nu siger Ritha, at jeg skal hjælpe med at pakke

Mandag d. 24. oktober

I hvert fald bliver denne uge anderledes end planlagt – jf. slutningen af indlægget d. 22. oktober. I aftes fik vi at vide, at kurset i denne uge er aflyst pga. manglende forberedelse mv. fra det involverede sogn. Så nu må vi se, hvad der i stedet sker ...

De gamle sagde: Bed og arbejd!

Onsdag morgen **d. 26.10**: Jeg har bl.a. brugt noget tid på en lille artikel til Tro & Mission om bibelskolen i Kiabakari bl.a. ved at interviewe skolens leder samt vicebiskoppen (det er ham, der står ved siden af Simon på forsiden af hjemmesiden). I morgen og på torsdag skal Simon Roager og jeg være i Tarime ca. 80 km. herfra, hvor jeg skal have eftermiddagstimerne på Den lutherske Kirkes Secondary School og gennemgå nogle centrale ting fra vore kurser for eleverne.

Lørdag d. 22. oktober

Et af de helt store problemer i den lutherske kirke i Tanzania i dag er en udpræget fremgangsteologisk forkyndelse (Gud vil, at *alle* skal være rige, ingen sygdomme have osv. osv.) – i hvert fald i de store byer. Jeg var godt klar over, at denne forkyndelse flourerer i en del pentakostale kirker og i de mange en-mandskirker bygget op omkring meget karismatiske forkyndere, der laver deres egne kirker. Men Mara stifts vicebiskop, som har ansvaret for disse Soma Biblia-kurser sammen med DLM-missionær Simon Roager og som er med på kurserne, fortalte dette en dag sidst på eftermiddagen, hvor vi sad og slappede af efter dagens undervisning, der normalt varer fra kl. 8.30 efter morgenandagten og frem til ca. kl. 17. Lærebevidstheden er generelt uhyre lille i den lutherske kirke, og så har falsk teologi store muligheder. Ikke bare den meget loviske frelsesforståelse, som mange desværre også prædiker, men decideret og ekstrem fremgangsteologi. Der er stor brug for undervisning i menighederne!

Frikvarter mellem timerne

I denne uge har vi holdt kursus langt ude på landet, der ude, hvor fx strømmen ikke er nået ud endnu, men hvor Guds folk også samles. Det var et sogn oppe ved grænsen ind til Kenya ned mod Viktoria-søen. Som noget helt specielt er den lutherske kirke her den største – og ydermere består den stort set udelukkende af folk fra Luo-stammen. Der blev derfor talt rigtig meget stammesprog, selv til gudstjenesterne benytter de oftest dette. De taler dog udmærket Tanzanias officielle sprog swahili, som vi jo også underviste på.

Det blev den første uge, hvor vi sov i hus med lerstampet gulv og med direkte udsigt til bliktaget.

Jeg fik som 'den gamle' selv en seng, mens de andre fire medvirkende, bl.a. Brian og vicebiskoppen, dels tre madrasser på gulvet. Toiletterne var helt lokale, og det samme var maden, som selvfølgelig bliver spist med fingrene. Til vi medvirkende gæster var der dog en ske de to gange, hvor maden bestod af ris og bønner (som er meget svært at spise for en uøvet, når det er brandvarmt).

Sognet er meget stort i udstrækning, dvs. mindst 40 x 60 km². Præsten, der har en motorcykel stillet til rådighed, har ansvaret for både hovedmenigheden og de ca. 10 anneksmenigheder, der så til daglig betjenes af en evangelist uddannet på Kiabakari bibelskole. Der var dog mangel på evangelister, og flere steder havde de ikke haft besøg af præsten i flere år. Han er fx den eneste, der må forvalte sakramenterne og vie folk! Desværre er han jo nok én af de præster, som godt kunne trænge til et klarere lys over evangeliet, og det lider menighederne under

Der var det specielle ved disse Luo-folk, at de stort set ikke stillede spørgsmål til undervisningen. Det betyder, at det blev nogle 'lange' timer at holde, da der ikke var de obligatoriske samtaler omkring de forskellige emner. Jeg må indrømme, at det frustrerede mig rigtig meget, da det er rigtig positivt at kunne bygge en del op omkring det, folk spørger om. På et tidspunkt havde jeg faktisk mest lyst til

bare at tage af sted i utide, for forstod de overhovedet det, jeg sagde? På vej hjem i bilen spurgte jeg vicebiskoppen, som dog beroligede mig med, at de *havde* forstået det – det var bare ikke lige dem at tale meget med ...

Også her blev der vist kristne film om aftenen – et par aftener måtte dette dog rykkes ind i kirken pga. regn. Så blev kirken rigtig fuld, når der pludselig var over 200 mennesker i den.

Nu er der en friweekend i familiens skød, inden det mandag igen går løs i et andet sogn oppe ved Kenyas grænse. Det bliver spændende at se, hvilke nye ting vi så forlov at opleve der!

Lørdag d. 15. oktober

Vi sidder på en anglikansk cafe i den nærmeste by Musoma. Signe og Brian handler ind, mens Ruth og Ritha, der nu er kommet på besøg, passer Alma og Silas. Det er varmt, for det har ikke regnet den sidste uges tid.

Udendørs aftensmad på konferencen

Jeg har nu haft den fornøjelse at medvirke med en gudstjeneste og et foredrag ved den årlige konference for LM's missionærer her i Tanzania. Generalsekretær Søren S. Sørensen holdt de daglige bibeltimer over Kolossenserbrevet. Super én gang om året at kunne gøre det hele på dansk flere dage i træk. Det gjaldt også børnene, som havde det strålende sammen med volontørerne.

En missionærflok er næsten altid ny. Nogle rejser hjem, nye folk kommer til. For en gammel rotte som mig har man på en måde ondt af de nye samtidig med, at man glæder sig over, at de kommer. De har godt nok mange ting foran sig at lære. Gid de må kunne undgå nogle af de alt for mange fejltagelser, vi andre lavede. Der er grund til både at bede for dem og for de LM-ledere, som er sat til at udvælge og lede dem. Sproget skal læres og mange udtalte kulturelle koder skal man gerne efterhånden få et indblik i. Det er Helligånden, der helt suverænt bærer Guds Ord ind i hjerterne til tro, frelse og evigt liv, men det er bl.a. missionærerne, der i et tæt samarbejde med lokale kristne ledere, lægger til rette for, at det kan ske. Ikke sådan at de to forhold har samme vægt. Ligegyldig hvor meget vi knokler, så sker ALT stadig ved Helligåndens arbejde. Jeg synes også stadig, det kan være svært sådan virkelig langt ind i hjertekulen at erkende, forstå og huske, at jeg som missionær (selv når jeg bare er her i kort tid) er den lokale kirkes gæst og står *under* dets lederskab.

I næste uge står det på kursus i menigheden i Tarime Juu. Vi kører det samme program af hver uge, så det bliver efterhånden lidt lettere at overskue undervisningen, selv om hvert sted har sine udfordringer. Jeg skal af sted sammen med bl.a. vicebiskoppen og Brian. Når Brian og jeg så kører hjem og holder weekend fredag, fortsætter de lokale med vækkelsesmøder i weekenden. Hele ugen bliver der vist kristne film på storskærm om aftenen – udenfor kirken eller på en sportsplads, hvis det er tørvejr. Ellers indenfor i kirken. Siden jeg skrev sidst, har vi holdt kurset et sted, hvor det en formiddag regnede så kraftig, at jeg måtte tale i mikrofon og med højttaler ved noget af min undervisning, selvom om kursisterne sad *lige* foran mig. Når regnen står ned i tykke tove på bliktaget, så larmer det ...

På missionærkonferencen talte jeg bl.a. om al den konkrete ondskab, der også er i traditionel religion. Mens jeg holdt foredraget, fik vi et eksempel på det. En elev i køkkenet på det sted, hvor konferencen blev holdt, var blevet bevidstløs om formiddagen, og Erik Haahr Andersen tilbød at køre hende på hospitalet, da vi over middag hørte om hende. Dog var det ikke bare vejtrækningsproblemer, som folk havde sagt. Ankommet til hospitalet, blev hun grundig undersøgt, men fejlede intet. Men det viste sig, at hun var blevet besat af en ond ånd, så det var først, da der var blevet tilkaldt nogle kristne, at hun blev hjulpet, og Herren befriede hende for den onde ånd. Sandsynligvis var det de mange kristnes tilstedeværelse på conferencestedet, der gjorde, at de onde ånder i hende begyndte at protestere ved at gøre hende ondt.

Fredag d. 30. september

Det er spændende at være bibelskolelærer

I denne uge har jeg afløst på bibelskolen her i Kiabakari, da de fleste lærere har været til et stort kirkemøde i Dodoma. Jeg har primært gennemgået Galaterbrevet, og det har tit – og næsten altid på elevernes foranledning og via deres spørgsmål – ført til mange samtaler på klassen om emner som frelse af nåde alene, tro og gerninger, retfærdiggørelse og helliggørelse mv. Timerne har det

med at blive meget intense, fordi der står rigtig meget på spil for eleverne! For alt og alle omkring dem taler så højt om og for, at vil man opnå noget, skal man også yde noget. At Herren så har ladet vores frelse helt og holdent afhænge af Jesu død på korset for vores skyld, og at vi får del i det ved tro på ham – ja, det er en forargelse. Men eleverne vil gerne vide klar besked!

Engang imellem har jeg taget et helt andet emne op – fx ægteskabet i bibelsk belysning ud fra 1 Mos 2,24f og Ef 5,21-31. Dels for at gennemgå disse vigtige tekster, som også er meget aktuelle ind i elevernes dagligdag og dels for simpelthen at få nogle knap så intense snakke (hvilket så ikke altid lykkes). Der kan også godt være en pædagogisk udfordring med disse meget indholdsmættede emner; nemlig at en del af de yngste elever ganske

enkelt melder pas. De forstår det simpelthen ikke – og melder sig derfor nærmest ud og sætter sig til at sove. Hvad jeg faktisk ikke kan fortænke dem i.

Samtidig har min uge også været præget af forberedelser til DLM-missionærkonferencen, som starter om en uge. Jeg skal bl.a. holde et foredrag med titlen *Om at være missionær i spændingsfeltet mellem lokal traditionel religion, lokal luthersk kristendomsforståelse og evangelisk kristendom, sådan som vi holder den for sand ud fra bibel og bekendelse*. For det er langt på den vej spænding, mange missionærer står i og skal arbejde og leve i. Den traditionelle religion med fædre-afhængighed og udbredt brug af troldmænd står – i hvert fald her på landet i Mara – stadig meget stærk og strækker sine fangarme langt ind i kirken. Samtidig vil der i en ung kirke være meget, som ikke er faldet på plads endnu. Mange mener fx ikke, at man kan gå i kirke uden at have penge med som offergave (og man skal ikke skrabe meget i lakken før man opdager, at det bl.a. handler om at behage Gud med sin gave). Når vi så kommer med det frie evangelium, ja, så taler vi det ind i en sammenhæng, hvor folk ofte vi *hører* noget helt andet i ordene end det, vi lægger i dem. Praktisk ydmyghed, stor tålmodighed, megen forbøn og egen afhængighed af Herren vil her være vigtige kodeord for den, der arbejder her. Jeg glæder mig til at deltage

Lørdag d. 24. september

Der er stadig varmt i Tanzania – og dog har jeg nu også oplevet noget andet! I denne uge har vi holdt kursus i Sirari, en grænseby op mod Kenya, hvor det er godt at have en god jakke på både morgen og aften, fordi vi er ret højt oppe.

Den anden uge var det hele nemmere end den første, og jeg slap også for den kraftige hovedpine, jeg havde flere gange i første uge. Sproget og selve indholdet i undervisningen er lidt nemmere anden gang, selvom to forløb aldrig er ens. Men jeg har *hørt* mere swahili fra de andre, og derfor er det også nemmere at tale det. Om hovedpinen i første uge så skyldtes dette – eller det var fordi kroppen fik en kold tyrker ved ikke at få kaffe 4 døgn i træk ved jeg dog ikke – i den her uge har jeg forebyggende drukket noget cola

Det er både bibeltimer og mere læremæssige gennemgange på kurset. Det kan synes hårdt fx at skulle undervise om de to naturer, det at vi både bærer Jesus og den gamle natur med os hele tiden. Men dels er det så frimodighedsgivende at få øjnene op for, at når vi er i Jesus, så er vi virkelig helt frie og helt hellige i Guds øjne – samtidig med, at vi i dagligdagen stadig slås med synden i os og omkring os!

En enkelt oplevelse som illustration af, hvor meget det betyder at have den rette forståelse og lære. Efter gennemgangen af nådemidlerne (ordet, dåben og nadveren) kom spørgsmålet op, om børn har brug for nadveren. Nej, det har de ikke, svarede en af deltagerne, for de har jo ingen synd. Måske er det den katolske lære om, at arvesynden udslettes i dåben kombineret med en også ubibelsk forståelse af, at børn ikke er syndere, fordi de ikke selv er bevidste om det, der her stikker hovedet frem. Så er det, man nødvendigvis må op og fortælle igen, dels at bibelen lærer helt modsat om synden, dels at den faktisk i 1 Kor 11 har givet os retningslinjer for, hvordan man forbereder sig ret til nadveren.

Som gæst kan man jo komme i klemme på mange måder. I morgen skal jeg både prædike og holde nadver i menigheden her på skolen. Derfor ville jeg gerne have været til gudstjeneste der én gang inden. Begge de to søndage, jeg har været her, har menigheden imidlertid brugt en kvindelig liturg. Jeg har derfor ikke med god samvittighed kunnet deltage i disse to gudstjenester. Derfor skal der i morgen ske det lidt akavede, at jeg allerførste gang, jeg er med, både er prædikant og nadverforvalter.

I den kommende uge underviser jeg eleverne her på bibelskolen og ugen efter deltager jeg i et kursus i den lokale menighed, hvorfor jeg også der kan bo her på Signe og Brians gæsteværelse. Om de så på disse kurser serverer ko-mave, ligesom de gjorde i sidste uge, ved jeg ikke, men det siges jo at være godt at prøve noget nyt ...

Mandag d. 19. september

Om 1½ time tager jeg af sted på den anden undervisningsuge. I al korthed, så lyder programmet for hele mit ophold her således: i sidste uge var vi i Issenye, og i denne uge skal vi være i Sirari, en by helt oppe på grænsen til Kenya. I uge 39 fra d. 26/9 skal jeg undervise på bibelskolen her i Kiabakari, men vi i uge 40 fra d. 3/10 skal holde kursus i den nærliggende Kiabakari menighed. Fra d. 7.-12. oktober deltager jeg i den årlige missionær-konference for DLM-missionærer her i Tanzania – bl.a. med en gudstjeneste og et foredrag. Så slutter vi af med to kurser i uge 42 og 43 i henholdsvis Tarime Chini og Tarime Juu oppe i nærheden af Kenya. Hver uge underviser jeg en 16-17 timer + det løse. Desuden skal Brian have mindst én time og ugen + at lokale folk er på en 8-9 timer. Derudover vises der kristne film om aftenen

Lørdag d. 17. september

Så er det første kursus gennemført og jeg sidder på mit gæsteværelse og funderer lidt over det. Loppetikkende fra katten, der tog sig en middagssøvn i min seng klør stadig lidt, men det er alligevel indtrykkene af de kristne her, der fylder mest.

Det godt at være tilbage i Tanzania. At få lov at undervise i det, man brænder for. Folk på seminaret var udover sognepræsten og de 7 tilknyttede evangelister (hovedsognet + 6 annekssogne ledet af evangelister) mest folk fra menighedsrådene, korfolk, søndagsskolelærere mv. Det er en meget forskelligartet flok, men de vil virkelig gerne have undervisning. I

løbet at sådanne fire døgn når vi at undervise en 25-26 timer (jeg har ca. 2/3 af dem) + at der er andagt om morgenen (nærmest en kort gudstjeneste) samt filmfremvisning på pladsen ved kirken hver aften (undtagen en aften, hvor regnen styrkede ned). Og da vi kørte hjem i går, fortsatte menigheden med vækkelsesmøder her i weekenden.

Det er også hårdt at være tilbage. Sproget og kulturen vil udgøre en barriere næsten ligegyldig hvor længe og hvor tit, man har været her. Livet i Danmark og livet på landet i Tanzania er simpelthen så forskellig, at det gør ondt. Jeg synes, jeg forstår mange ting, men sådan lige i starten fornemmer man også forskellene meget kraftigt. Økonomisk har der været en kolossal udvikling i landet og i kirken de sidste 20 år – og alligevel er vi materielt så *meget* rigere end dem. Men deres gæstfrihed er helt i top. Også imødekommenheden er stor, selvom jeg også mærker, at det tager mere end 4 dages intensiv undervisning at komme 'bagom' menneskene. Jeg glæder mig faktisk til næste uge, hvor jeg allerede kan bygge meget på det, som jeg har fornemmet, mærket og hørt den første uge.

Og igen har det også slået mig, hvor anderledes kirkens og de lutherske kristnes situation er. De kæmper stadig med forfædredyrkelse inden og udenfor menigheden, medicinmanden (toldmanden m/k vil vi nok sige) har stadig stor magt og så lever de i denne egn af landet under voldsomme angreb fra syvendedsadventisterne, som er langt den største kirke her. Den ekstrem loviske religion, som de tilbyder, lokker og forfører mange kristne. Det ligger så dybt i os, at har vi noget at give til Gud i form af lovoverholdelse, så står vor sag bedre hos ham. Vi har det også selv – dog måske mere skjult og ubevidst; men derfor ikke mindre farligt.

Nåden alene, troen alene, Kristus alene. Disse lutherske kerneord må vi gumle rigtig meget på ...

Søndag d. 11. september

Mens Jylland her godt kl. 20.00 fejrer åbningen af det nye stykke motorvej gennem Silkeborg, sidder jeg i gæsteværelset hos Signe og Brian Bjørn Nielsen (min datter og svigersøn), hvor jeg har boet de sidste tre dage. Jeg havde en fin rejse fra Danmark onsdag morgen og kom uden problemer helt her til Kiabakari i Mara Stift ved Viktoriasøen i det nordlige Tanzania. En enkelt overnatning i Dar es Salaam blev det til og en officiel samtale med DLM's teamleder her i landet Ole

Malmgaard – en ikke helt ukendt mand i Aroskirken

Vinduerne står pivåbne, for ellers ville det være kvælende varmt. Godt nok er der er stor bryllupsfest i gang ved naboen ca. 100 meter væk med musik så højt, at det vækkede mig adskillige gange sidste nat – og med udsigten til, at det også gør det en hel nat mere! Tankegangen må være, at når der er åben invitation, så behøver man ikke at tage hensyn til naboer, som gerne vil have deres nattesøvn ...

Tak for at hilsener og gode ønsker de sidste dage i Danmark. Bliv endelig ved med at bede! I morgen skal vi ind og hilse på stiftsledelsen og derfra går det så ud til den første menighed ca. 1½ times kørsel herfra, hvor vi skal holde det første menighedskursus. Jeg glæder mig til det, men er også som altid spændt, når noget nyt skal til at gå i gang.

Mens jeg sad og forberedte mig i går, måtte jeg for øvrigt lige en tur udenfor huset. Tanzania blev ramt af et jordskælv med en styrke på 5,7 på Richterskalaen ovre på den anden side af Viktoria-søen. Her hos os klirrede døre og vinduer, og jeg fornemmede en dyb rumlen langt nede i jorden. Ovre på den anden side søen mistede mindst 11 mennesker livet, mens en masse huse blev ødelagt.

Et af de vers, som jeg vil bruge i min undervisning den kommende uge, er Joh 19.30 "Det er fuldbragt". Det skal være min hilsen til læsere af bloggen her i aften. En sandhed, som godt kan få en til at udbryde, som man tit gør her *Bwana Yesu asifiwe!* (Herren Jesus være lovet!)

Fredag d. 19. august

Pendlerturen 2016 går til Mara stift i Nordtanzania. Aftalen mellem [Mara stift](#) i Tanzania, Luthersk Mission og Aroskirken er, at jeg den 7. september tager til Tanzania, for at arbejde frem til slutningen af oktober måned som underviser på menighedskurser i stiftet. Kurserne holdes i tæt samarbejde med [Soma Biblia](#) i Tanzania, som samtidig holder et bogfremstød i disse menigheder.

I praksis skal der afholdes kurser af ca. 4 døgns varighed i en 5-6 menigheder. En menighed i Tanzania består udover selve hovedmenigheden, hvor præsten bor, også af en 5-8 mindre anneksmenigheder, som ledes af en evangelist. Hver menighed har fået lov at stille med 50 mennesker. Jeg skal undervise ca. 18 timer om ugen + det løse. Det vil sige, jeg bor, spiser og arbejder lokalt fra mandag til fredag og får så lov at komme tilbage til Kiabakari Bibelskole i weekenden.

Jeg skal have timer og emner ud fra 1 Mos 1-3 og Galaterbrevet, samt have en del timer med overskriften "Kristen tro og liv".

Undervejs skal jeg også medvirke på forskellig måde på DLM's årlige missionær-konference for Tanzania, der i år afholdes i dette stift.